

- 4) розподілу та витрачання коштів Державного бюджету та місцевих бюджетів;
- 5) конкурсних (тендерних) процедур;
- 6) інших питань, що можуть призвести до протиправного отримання благ, послуг, пільг або інших переваг матеріального та/або нематеріального характеру[3].

Варто звернути увагу на недооцінку важливості проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів, зокрема в особливих сферах виконання повноважень органів державної влади, й зокрема, законодавчій, судовій, правоохоронній, які в переважній більшості держав, що здійснюють боротьбу з корупцією вважаються одними з найбільш корумпованих, а тому пріоритетними щодо розробки антикорупційних заходів[4]. Натомість у чинному законодавстві їх не віднесено до пріоритетних напрямів.

Окреме застереження виникає з приводу наявності у методології проведення антикорупційної експертизи нормативно-правих актів суперечливого положення, що в цілях проведення антикорупційної експертизи поняття корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією, вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про боротьбу з корупцією»[3]. З цього випливає, що в проектах нормативно-правових актів виявляються лише ті положення, які сприяють або можуть сприяти вчиненню:

а) незаконного одержання особою, уповноваженою на виконання функцій держави, у зв'язку з виконанням таких функцій матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг, у тому числі прийняття чи одержання предметів (послуг) шляхом їх придбання за ціною (тарифом), яка є істотно нижчою від їх фактичної (дійсної) вартості;

б) одержання особою, уповноваженою на виконання функцій держави, кредитів або позичок, придбання цінних паперів, нерухомості або іншого майна з використанням при цьому пільг чи переваг, не передбачених чинним законодавством. Таким чином, положення методології спираються на поняття корупційних правопорушень, що за обсягом та змістом не охоплює низку діянь, які відповідно до чинного національного законодавства та міжнародних правових актів визнаються корупційними. Отже, неповнота виявлення корупціогенних факторів у проекті нормативно-правового акта закладена ще на вихідному етапі проведення антикорупційної.

Підводячи підсумок, доцільно відзначити, що попри наявність окремих застережень з приводу недоліків нормативно-правової регламентації антикорупційної експертизи, її запровадження в Україні розвиває нові перспективи для удосконалення запобігання корупції на ранніх стадіях. Для якомога ефективнішої реалізації, антикорупційна експертиза має стати більш фаховою, науковою та ретельніше регламентуватися на рівні закону.

Список використаних джерел

1. Про засади запобігання і протидії корупції: Закон України від 7 квітня 2011 року //Офіційний вісник України. - 2011. - № 44. – с. 1764.
2. Закалюк А. П. Методологічні проблеми підвищення якості законотворення в Україні засобами науково-кримінологічної експертизи // Вісник Академії правових наук України. – 1996. - № 7. – с. 68-77.
3. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів: Наказ Міністерства юстиції України від 23 червня 2010 N 1380/5 зі змінами [електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/>
4. Основы законодательства об антикоррупционной политике: Модельный закон, принят на двадцать втором пленарном заседании Межпарламентской Ассамблеи государств-участников СНГ (Постановление N 22-15 от 15 ноября 2003 года)// [електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/>

В. Олініченко

Науковий керівник – ас. В. А. Крижанівська

МЕТА ПОКАРАННЯ

Злочинність в Україні, та і загалом у світі, завжди була, є і буде, тому питання «мета покарання» має одвічний характер. Дане питання вивчалось Кантом, Гегелем, Фейєрбахом та іншими.

Кант та Гегель були представниками «абсолютної теорії», вони не бачили в покаранні ніякого іншого змісту, крім єдиної абсолютної ідеї - мети відплати за вчинений злочин. Наприклад, за вбивство - смертна кара, за статеві злочини - кастрація, за майнові - каторга, за образу - застосування заходів, що ганьблять винуватого.

А ось прихильників відносних теорій об'єднувало те, що вони бачили сенс і корисність покарання в досягненні якоїсь конкретної мети. Так, прибічники теорії залякування (Бентам та ін.) і теорії психологічного примушування (А. Фейєрбах) вважали, що покарання повинно стримувати інших осіб від вчинення злочинів, тобто виконувати мету загального попередження.

Одним із представників інтегративної мети покарання, можна відзначити видатного англійського юриста Кортні Стенхопа Кенні. Інтегративну мету покарання також ще називають змішаною тому, що вона поєднує в собі елементи абсолютних і відносних теорій покарання. Кенні вважав, що мета може бути досягнута лише шляхом:

- а) позбавлення злочинця можливості на певний час, або на завжди вчиняти злочини;
- б) впливу на свідомість злочинця;
- в) впливу на свідомість інших.

Під позбавлення злочинця можливості вчиняти злочини, мається на увазі його ізоляція. Хоча, як свідчить практика, це не заважає вчиняти злочини і у місцях позбавлення волі. А навіть навпаки, спонукає до вчинення таких. Приміром, особа, яку було ув'язнено за крадіжку, виходить із тюрми вбивцею. На питання «Чому?», відповідає доволі просто, «Хотів вижити», і лише одиниці після такої «школи» не повертаються назад.

Ось для прикладу, за даними правозахисника, смертність в установах стрімко зросла в 2011 році – з 808 осіб до 1169, а кількість суїцидів зросла з 44 до 59 випадків, ці дані не є офіційними, так як пенітенціарна служба занижує числа, про що говорить один із правозахисників, голова ради правозахисної організації «Донецький Меморіал» Олександр Букалов. Зважаючи на це, постає питання, який вплив на свідомість ув'язнених здійснюють місця позбавлення волі? Відповідь мабуть очевидна.

А ось при запитанні пересічного громадянина, з чим в нього асоціюється в'язниця, практично всі відповідають «туберкульоз, хвороби, побиття, вимагання».

Якщо наша держава хоче шляхом залякування впливати на людей, створюючи такі умови в тюрмах, тоді вона, як то кажуть, «очень преуспела». А в принципі, якщо ув'язнити в Україні тюрму, як у Голандії: м'які ліжка, акуратно підстрижений газончик, спортивні майданчики, яких навіть у наших школах немає, можливість на вихідні йти до дому, рівень злочинності виріс би в геометричній прогресії. Мабуть, це обумовлено тим, що наше суспільство до такого не готове.

Ось деякі статистичні дані щодо рівня злочинності в Україні за 2011 рік:

- кількість зареєстрованих правопорушень зросла на 3% - до 515,8 тис;
- непокараними залишилися майже 45% злочинів (проти 43% в 2010 році).
- лякає і статистика по правопорушникам, які втекли від правосуддя. У розшуку знаходяться 420 вбивць, 135 гвалтівників, 730 розбійників і більше тисячі грабіжників.

Кримінальне покарання протягом століть виступає своєрідним каталізатором суспільних відносин. Його еволюція від древнього принципу «jus talionis» до сучасних форм є відображенням ідейного поступу людства. Спочатку апарат держави використовує його як нещадний меч, який карає, далі надає перевагу його захисній функції, а згодом використовує ще й як уявний спосіб виправлення засуджених. Серед усіх заходів державного примусу, покарання є найбільш суворим.

Хоча, порівняно з законами, які існують в Арабських Еміратах, наше позбавлення волі складно назвати позбавлення волі «суворим». Ось для прикладу: за крадіжку фініків, так само, як і за привласнення чужого автомобіля вам відрубують руку. Тільки за минулий рік у країні страчено шляхом відрубання голови більше сотні злочинців. Всі вони - приїжджі (будівельники, персонал готелів, лікарень, ресторанів). Закони суворі. Але злочинність завдяки безапеляційності законодавства відсутня. Так, це суперечить нормам моралі, але чи користуються цією так званою «мораллю» злочинці? Ні, вони згадують про неї лише тоді, коли знаходяться в залі судового засідання, і просять суддів, щоб ті їм дали як найменше, кажуть, що каються у вчиненому злочині.

Так, якщо людина вчинила його вперше, не варто застосовувати щодо неї на стільки радикальні методи, більше того, терміни ув'язнення, які зараз передбачені КК України за деякі злочини мають бути на багато меншими, аж до декількох місяців, замість років. Це обумовлено тим, що людина після 6 місяців перебування у тюрмі, починає адаптуватись, і звикає, внаслідок чого стає асоціальним елементом. Ось в цьому величезний мінус нашої «виправної» системи, слово виправна спеціально написав в лапках, адже її краще назвати «погіршувальна».

Яскравим прикладом нашої тюремної системи є репортаж Костянтина Усова «ЛУК'ЯНІВКА. ТЮРМА №1».

Лук'янівське СІЗО одне з найвідоміших в Україні. Таким воно стало через Костянтина Усова, який провів журналістське розслідування. В його сюжеті було зображено, як існують там заарештовані. Так, саме заарештовані, ті, чия вина ще не доведена. І Лук'янівка не одна така в Україні, практично усі СІЗО такі. Якщо таке відношення до осіб, які перебувають у СІЗО, то про тюрми годі й говорити.

Отже, підводячи підсумок всього вище сказаного, можна зрозуміти, що про жодне перевиховання, як фактично основну мету покарання не можна навіть говорити. Це лише ізоляція. Ось чому тюрми переповнені, ось чому рівень злочинності такий високий.

Джерела:

1. Будзинский С. Начала уголовного права /С. Будзинский. – Варшава: типография И. Яворского,
2. Гегель. Система нравственности /Георг Вильгельм Фридрих Гегель //Политические произведения.
3. <http://tyzhden.ua/News/45930>